

Onderwerp: gemeentelijke investeringsbijdrage ventilatie schoolgebouwen

Ons kenmerk: 2021-010607

Nummer.

Elst, 9 november 2021

AAN DE RAAD

1. Voorstel

- a. Een investeringsbijdrage van maximaal 30% van de investeringskosten onder aftrek van de 30% Rijkssubsidie, te verlenen aan schoolbesturen ten behoeve van de ventilatie op scholen in de gemeente Overbetuwe;
- b. Een budget van € 250.904 beschikbaar te stellen en de kapitaallasten daarvan (€ 14.614) te dekken ten laste van de post onvoorzien 2023.

2. Inleiding

Een optimaal binnenklimaat is belangrijk voor het welbevinden van leerlingen en onderwijspersoneel in de school. Daarnaast zijn de leerprestaties in een goed geventileerde onderwijsruimte beter en worden aanwezigen minder blootgesteld aan voor de gezondheid nadelige binnenmilieufactoren. Het blijkt dat in veel schoolgebouwen niet of niet voldoende voldoet aan de richtlijnen van het RIVM. Het Rijk heeft een subsidie van in totaal € 360 miljoen hiervoor in het leven geroepen waarbij de werkelijke kosten voor 30% worden vergoed als de aanvraag wordt gehonoreerd.

In de 1^e tranche is € 100 miljoen door het Rijk beschikbaar om te besteden.

Schoolbesturen hebben voor deze 1^e tranche via de gemeente een aanvraag tot uiterlijk 30 juni 2021 kunnen doen om voor deze subsidie in aanmerking te komen. Het Rijk hanteert hierbij het principe: wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

Vanaf 1 oktober 2021 kunnen schoolbesturen tot en met 31 januari 2022 aanvragen doen voor de 2^e tranche. Deze is vergelijkbaar met de 1^e tranche.

De overige 70% van de kosten vallen onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Schoolbesturen kunnen de gemeente formeel niet verplichten tot bekostiging van maatregelen om de ventilatie te verbeteren.

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor onderhoud en aanpassing van het gebouw en dient vanuit die primaire verantwoordelijkheid de kosten hiervoor te betalen.

In de lijn van het vastgestelde Strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs gemeente Overbetuwe (SHP) is ervoor gekozen dat de onderwijshuisvesting door gemeente en schoolbesturen wordt gezien als een gezamenlijke en gedeelde verantwoordelijkheid.

De problematiek voor de ventilatieproblemen op de scholen maakt hier onderdeel van uit. Vanuit die gedachte zou het uitgangspunt moeten zijn dat gemeente en schoolbesturen gezamenlijk zoeken naar mogelijkheden om deze materie vanuit beschikbare middelen op te lossen.

Van boven normatieve aanpassingen (Frisse Scholen Klasse B, duurzaamheidseisen en kwaliteitsverbetering) is bekend dat de bekostiging niet toereikend is in de Lumpsum

middelen van het schoolbestuur. De gemeente ontvangt hiervoor ook geen middelen in het Gemeentefonds.

In de bijlage is een overzicht van de aanvragen voor de 1^e tranche voor de SUVIS-regeling opgenomen. Het totale investeringsbedrag van de aanvragen komt uit op € 1.194.780. Het Rijk vergoedt hiervan 30% wat neerkomt op € 358.434 en dus resteert voor het schoolbestuur een investeringsbedrag € 836.346.

De volgende opties zijn mogelijk:

- a. De gemeente neemt 30% van het voor het schoolbestuur resterende investeringsbedrag voor zijn rekening. Dit komt dus neer op € 250.904 ($= 30\% \times € 836.346$) en leidt tot een jaarlijkse structurele kapitaallast van € 14.614 (afschrijvingstermijn 20 jaar en rentepercentage van 1,5%). Voor het schoolbestuur resteert dan nog een investeringsbedrag van € 585.442. Wellicht is een extra optie dat de gemeente voor een deel van de schoolbestuurlijke kosten een lening verstrekt aan het schoolbestuur om de investering mogelijk te maken. Zie hiervoor optie b.
- b. De gemeente neemt geen investeringskosten voor zijn rekening, maar geeft het schoolbestuur de mogelijkheid om bij de gemeente een lening af te sluiten. Het schoolbestuur betaalt dan over deze lening jaarlijks rente en aflossing aan de gemeente. De gemeente staat garant voor de investering.
- c. De gemeente neemt geen investeringskosten voor zijn rekening omdat er geen wettelijke verplichting is om dit te doen. Ook zal de gemeente geen lening(en) verstrekken aan het schoolbestuur.

Indien het schoolbestuur aangeeft de noodzakelijke investeringen niet zelf vanwege financiële redenen kan doen of te willen bekostigen, dan zijn wij als gemeente genoodzaakt om de reeds ontvangen Rijkssubsidie aan het Rijk terug te storten.

Voorstel

Binnen onze gemeentebegroting is nog geen rekening gehouden met deze investeringskosten voor het onderwijs. Het was namelijk nog niet bekend welke aanvragen door schoolbesturen zouden worden gedaan en welke vervolgens door het Rijk zijn gehonoreerd. Na de honorering van het Rijk is de vraag nu aan de orde of de gemeente wenst mee te financieren. Dit geldt straks overigens ook voor de vervolgaanvragen in de volgende tranches.

Inmiddels is bekend dat door de schoolbesturen nieuwe aanvragen kunnen worden ingediend van 1 oktober 2021 tot en met 31 januari 2022. Totaal is er nu bijna € 200 miljoen Rijkssubsidie beschikbaar. Het resterende bedrag van € 160 miljoen staat gereserveerd voor 2022 en 2023. Het is nog niet bekend hoe dit geld gaat worden besteed.

Er is veel kritiek op de regeling, met name omdat er geen verbinding is gemaakt met de bredere opgave rond onderwijshuisvesting, waaronder de energietransitie en de verbetering van de functionaliteit. Daarbij hebben scholen vaak moeite de 70% cofinanciering op te brengen. Dat er geld beschikbaar is, wil nog niet zeggen dat er snel gehandeld kan worden.

Omdat wij als gemeente ons medeverantwoordelijk voelen voor een goed binnenklimaat in schoolgebouwen stellen wij u voor te kiezen voor optie a. Dit past in het vastgestelde Strategisch onderwijshuisvestingsplan.

Met dit voorstel willen wij het voor schoolbesturen mogelijk maken om het binnenklimaat waar nodig te verbeteren.

3. Doel en beoogd effect

De luchtkwaliteit binnen schoolgebouwen te verbeteren.

4. Argumenten

4.1 De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting en het schoolbestuur is verantwoordelijk voor onderhoud en aanpassingen. De gemeente heeft in het SHP aangegeven dat zij de onderwijshuisvesting als een gezamenlijke verantwoordelijkheid ziet.

In de lijn van het vastgestelde SHP is een financiële bijdrage aan schoolbesturen wenselijk. Schoolbesturen beschikken niet over voldoende middelen om deze extra uitgave te doen. Door een verbetering van het binnenklimaat in de schoolgebouwen is het voor zowel leerlingen als leerkrachten mogelijk om op een gezonde wijze onderwijs te volgen en te geven.

4.2 Het Rijk geeft de mogelijkheid aan schoolbesturen om noodzakelijke investeringen te voor 30% te subsidiëren, maar is niet voldoende voor schoolbesturen om de noodzakelijke maatregelen te treffen c.q. te financieren.

De gemeente geeft met een bijdrage aan dat zij zich ook in financieel opzicht medeverantwoordelijk voelt voor een goede en gezonde huisvesting voor leerlingen en leerkrachten. Door deze verruiming van financiële mogelijkheden kan dit worden bewerkstelligd. Schoolbesturen beschikken namelijk ondanks een mogelijke subsidiering vanuit het Rijk over onvoldoende financiële middelen om noodzakelijke maatregelen m.b.t. ventilatie volledig zelf te bekostigen

5. Kanttekeningen en risico's

5.1 Niet alle schoolbesturen hebben al een subsidieaanvraag voor de 2e tranche en weten dus niet welke scholen mee gaan doen en vervolgens ook in aanmerking komen voor Rijkssubsidie. Het Rijk heeft aangekondigd nog met een 3e of 4e tranche te komen, waar de schoolbesturen wederom gebruik van kunnen maken. Hoe die regeling eruit komt te zien is op dit moment nog niet bekend.

5.2 Het is momenteel nog niet exact bekend wat voor de gemeente de financiële gevolgen zijn van de toekomstige tranches.

6. Financiën

Het gaat in de 1^e tranche om een gemeentelijke investeringsbijdrage van € 250.904. Op basis van een afschrijvingstermijn van 20 jaar en een rentepercentage van 1,5% zijn de jaarlijkse structurele kapitaallasten € 14.614. De investering vindt plaats in 2021 en 2022, zodat de kapitaallasten zich voordoen vanaf 2023. In de recentelijk opgestelde Programmabegroting 2022 is met voornoemde kapitaallast nog geen rekening gehouden. Binnen bestaande budgetten is geen dekking mogelijk. Voorgesteld wordt daarom om als

dekkingsmiddel een beroep te doen op de post onvoorzien (is € 55.000 in 2023). Op grond van de geldende financiële verordening is in dit geval de raad het bevoegde orgaan om het benodigde investeringsbudget beschikbaar te stellen. De mogelijke toekomstige investeringen vanuit de volgende tranches kunnen bij de besluitvorming van de Kadernota 2023-2026 worden meegenomen.

Alleen bij een (adm.) begrotingswijziging: beknopte toelichting 3 O's

Onvoorzien:

De extra last was nog niet te voorzien bij het opstellen van de huidige Kadernota of de lopende begroting. Daardoor is er binnen onze gemeentebegroting nog geen rekening gehouden met deze investeringskosten voor het onderwijs. Het was ten tijde van het opstellen van de Kadernota namelijk nog niet bekend welke aanvragen door schoolbesturen zouden worden gedaan en welke aanvragen vervolgens door het Rijk zijn gehonoreerd.

Onuitstelbaar:

Er zijn termijnen verbonden aan de Rijkssubsidie waardoor de beslissing over dit voorstel en de inzet van extra middelen onmogelijk kan wachten tot de eerstvolgende Kadernota.

Onontkoombaar:

Ondanks dat er geen sprake is van een wettelijke of juridische verplichting is de gemeente vanuit haar wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting en het vastgestelde Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHP) medeverantwoordelijk voor een goede en gezonde huisvesting voor het onderwijs. Een bijdrage in de kosten voor het verbeteren van het binnenklimaat past hierin. Het niet uitvoeren heeft negatieve gevolgen voor het onderwijs en uiteindelijk ook de gemeente.

7. Vervolg

Planning

De planning is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen die een aanvraag hebben ingediend.

Communicatie

Na besluitvorming in de gemeenteraad worden de schoolbesturen door ons op de hoogte gesteld.

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente

Schoolbesturen zijn belast met de uitvoering van maatregelen ter verbeteren van het binnenklimaat. De gemeente kan hierbij zo mogelijk een ondersteunende rol vervullen.

Evaluatie

De schoolbesturen leggen financiële verantwoording af bij zowel het Rijk als de gemeente.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos

8. Relevante stukken

1. Overzicht aanvragen SUVIS 1^e tranche
2. Raadsbesluit gemeentelijke investeringsbijdrage ventilatie schoolgebouwen

Portefeuillehouder: Wethouder Rob Engels

De behandelend ambtenaar is Gerard Mudde. Technische vragen dienen uiterlijk donderdagmorgen om 08:00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl